

Popularyzujemy kulturę hipiczną,
tradycje kawaleryjskie i wyjątkową rolę koni w nowoczesnym społeczeństwie.

Warszawa, dnia 14.09.2024

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie

ul. Archidiakońska 4

20-113 Lublin

Dr inż. arch. Dariusz Kopciowski

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie
2024-10-16, 18100/2024

55274

Tudruj, Maria

Petycja

Dotyczy: postępowania w sprawie wpisu do rejestru zabytków nieruchomości województwa lubelskiego Krajobrazu Kulturowego Pola Bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach w związku z art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., działając w imieniu Fundacji Polska galopem!, mając na uwadze znaczenia i symbolikę zwycięskiej Bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku, zwracamy się z petycją popierającą wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa lubelskiego Krajobrazu Kulturowego Pola Bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku, traktując taki wpis jako szeroko pojęty interes społeczny.

Uzasadnienie

Naszym zdaniem ochrona wyjątkowego miejsca jakim jest pole Bitwy pod Komarowem wraz z wyjątkowym i unikatowym monumentem – Pomnikiem Chwały Kawalerii i Artylerii Konnej jest obowiązkiem wobec przeszłych bohaterów, historii i znaczenia konnicy w dziejach Polski oraz wobec obecnych i przyszłych pokoleń. Obowiązek ten wynika z wielu faktów, które wskazują poniżej.

Znaczenia i symbolika miejsca zwycięskiej Bitwy pod Komarowem z 31 sierpnia 1920 roku

Bitwa pod Komarowem została uznana w II Rzeczypospolitej za jedno z sześciu największych zwycięstw jazdy polskiej. Historia i etos Bitwy były ukrywane przez wiele dziesiętków lat. W odrodzonej po 1989 roku Polsce Minister Obrony Narodowej, przy wsparciu środowisk Kawalerii Ochotniczej w 2009 roku ustanowił Święto Kawalerii Polskiej (zarządzenie nr 38/MON z 9 października 2009). Święto zostało ustanowione w dacie i na okoliczność właśnie Bitwy pod Komarowem na dzień 31 sierpnia. W 2022 roku czynem społecznym, między innymi środowisk Kawalerii Ochotniczej, na polu Bitwy odsłonięty został monument poświęcony całej polskiej kawalerii i

FUNDACJA Polska galopem!

Al. Wilanowska 115/48; 02-765 Warszawa, tel. 603 876 445, e-mail: ukowalczyk@post.pl

O działalności Fundacji:

FB: Fundacja Polska galopem <https://www.facebook.com/fundacja.polskagalopem>

YT: Spotkania z Kawalerią <https://www.youtube.com/@spotkaniazkawaleria5358>

Blog Myśl w galopie: <https://polskagalopem.blogspot.com/>

Popularyzujemy kulturę hipiczną,
tradycje kawalerskie i wyjątkową rolę koni w nowoczesnym społeczeństwie.

artylerii konnej. Imponująca perspektywa pola Bitwy, a w szczególności pasma wzgórza 255 jest wyjątkowym zabytkiem, który należy chronić ze względu na wiele okoliczności historycznych, patriotycznych, wychowawczych i moralnych. Miejsce to ma ogromny potencjał służenia ważnym wartościom, które należy przekazywać i pielęgnować w społeczeństwie, by je zachować dla przyszłych pokoleń.

Właściwe miejsce do pielęgnowania dziedzictwa Kawalerii Polskiej i Jazy Polskiej

Kawaleria Polska i Jazda Polska to oddziały konne, które na przestrzeni wieków odegrały kluczową rolę dla ochrony i utrzymania granic Naszej Ojczyzny. Kawaleria uczestniczyła w walkach o obronę ziem polskich i nie tylko. Pięknie napisał Maryan Czapski w swoim dziele „Historia powszechna konia” z 1874 roku: „Polska konno wszystkie przysługi zachodniemu wyświadczyła światu”. Uczyniła to m.in. zwyciężając Krzyżaków pod Grunwaldem, gromiąc potop szwedzki czy rozbijając potęgę Osmanów pod Wiedniem. Dzięki męstwu i przelanej krwi polskich jeźdźców możliwe były prawie wszystkie zwycięstwa dawnej Rzeczypospolitej. Kawaleria Polska rozbijała szeregi nieprzyjaciół w otwartym polu, oblegała lub atakowała twierdze albo ich bronila, przepływała wpraw rzeki, a co najważniejsze – umiała nie tylko dotrzymać placu znacznie silniejszemu i liczebniejszemu wrogowi, ale także go pokonać. Narodową specjalnością Polaków była szarża, czyli szybki nie do zatrzymania atak w szyku konnym w cwale i walka z koni na białą broń. Wielowiekowe tradycje Jazdy Polskiej wywodzące się z rycerstwa sprawiły, że weszła ona do narodowej historii wraz z całym mitem o swojej świetności, szlachetności i fantazji. Emocje budzą też pięknie brzmiące terminy, z których każdy tworzy osobną legendę: chorągwie, legiony, rotty, rajtarzy, dragoni, husaria, krakusi, ułani, lansjerzy, kirasjerzy, szaserzy, huzarzy, szwoleżerowie itd. Z Kawalerią Polską związany jest jeszcze jeden mit – wielka miłość kawalerzystów do koni, które były ich towarzyszami doli i niedoli, które kształtowały ich charaktery i które łączyły waleczność i odwagę z wrażliwością i oddaniem dla sprawy. Kawaleria i jej legenda chwyta za serce oraz budzi niezwykle emocje i najwspanialsze uczucia. W okresie II Rzeczypospolitej odrodzone oddziały Kawalerii Polskiej były jednym z głównych, cieszącym się największą estymą, rodzajów broni. O sile Kawalerii II Rzeczypospolitej decydowały morale, dyscyplina, poziom wyszkolenia i jakość dowodzenia. Te piękne wątki historii, pełne sukcesów, odwagi i dumy z oręża polskiego powinny być właściwie eksponowane. Monument wraz z otaczającą go przestrzenią jest godnym zwieńczeniem tych tradycji i ma szansę stać się miejscem, w którym będzie się ją przywoływało w postaci wydarzeń i pokazów edukacyjnych dla turystów z Polski i za granicą.

Potencjał narodowy, edukacyjny, turystyczny i kulturalny miejsca

To tu, na historycznym miejscu Bitwy pod Komarowem już od kilku lat odbywają się uroczystości i wydarzenia związane z Kawalerią Polską przyciągające rzesze turystów z kraju i za granicą, w tym również Polonii. W 2020 roku w tej historycznej panoramie stanęło ponad 480 kawalerzystów ochotników konno, należących do ogromnego już ruchu społecznego Kawalerii Ochotniczej, upamiętniając 100 rocznicę Bitwy pod Komarowem. Tu, na polach Bitwy pod Komarowem, już od kilku lat w sierpniu, odbywa się coroczne Święto Kawalerii Polskiej, wzbogacone pokazami kawalerskimi i działalnością edukacyjną, dzięki czemu goście przenoszeni są do dnia największego zwycięstwa Kawalerii Polskiej. W tym miejscu zrealizowano wielkie produkcje filmowe takie jak „Bitwa Warszawska 1920” Jerzego Hoffmana czy „Szabla polska – Bitwa pod Komarowem” w ramach cyklu „Sensacje XX wieku” Bogusława Wołoszańskiego”. Stanowi ono unikalny w skali kraju potencjał dla kolejnych tego typu realizacji.

„Miejsce na Ziemi” dla Kawalerii Ochotniczej – ogromnego ruchu społecznego

FUNDACJA Polska galopem!

Al. Wilanowska 115/48; 02-765 Warszawa, tel. 603 876 445, e-mail: ukowalczyk@post.pl

O działalności Fundacji:

FB: Fundacja Polska galopem <https://www.facebook.com/fundacja.polskagalopem>

YT: Spotkania z Kawalerią <https://www.youtube.com/@spotkaniakawaleria5358>

Blog Myśl w galopie: <https://polskagalopem.blogspot.com/>

Popularyzujemy kulturę hipiczną,
tradycje kawaleryjskie i wyjątkową rolę koni w nowoczesnym społeczeństwie.

Kawaleria Ochotnicza to ruch społeczny zbudowany oddolnie przez pasjonatów historii Kawalerii Polskiej i Jazdy Polskiej pielęgnujących tradycje przedwojennych pułków ułańskich, działających społecznie, wciągających młodzież w pielęgnowanie dziedzictwa narodowego i zachowanie go dla przyszłych pokoleń. Właśnie dzięki staraniom aktywistów Kawalerii Ochotniczej, z którymi współpracuje nasza Fundacja, w 2024 roku ruszyła w warszawskim, publicznym Liceum Ogólnokształcącym im. Marszałka J. Piłsudskiego pierwsza w Polsce Klasa Kawalerii Konnej, w której obok obowiązkowego programu nauczania jest realizowany program związany z jazdą konną w formule kawaleryjskiej i historią Kawalerii Polskiej i Jazdy Polskiej.

Zachwycający krajobraz Bitwy pod Komarowem wraz z monumentem to wyjątkowe miejsce dla uczestników tego ruchu, którzy właśnie tu będą mogli organizować międzypokoleniowe zjazdy ogólnopolskie, służące działalności społecznej i edukacyjnej oraz rozwijaniu i popularyzacji tego ruchu, w szczególności wśród młodzieży.

Miejsce stanowiące potencjał dla aktywności z udziałem młodego pokolenia

Jazda konna w formule kawaleryjskiej (na którą składają się jazda konna, musztra konno, władanie szablą i lancą z konia, elementy wołyżerki, praca z końmi z ziemi, elementy szkoły przetrwania) ma ogromny potencjał wychowawczy dla młodego pokolenia. Obok kształtowania sprawności fizycznej i pielęgnowania historii uczy wspólnego działania, budowania wzajemnych relacji, kształtuje osobowość i wrażliwość młodych ludzi, hart ducha i pracowitość, rzetelność, poczucie obowiązku na co dzień, będąc tym samym alternatywą dla zachowań ryzykownych, chroniąc młodzież przed współczesnymi zagrożeniami i uzależnieniami (cyfrowymi, od alkoholu i in.). Możliwość rozwijania ruchu Kawalerii Ochotniczej i dialogu międzypokoleniowego jest więc działaniem pożądanym wobec problemów współczesnej młodzieży, a dbałość o właściwe „miejsce na Ziemi” dla takiego ruchu, w którym będą mogły odbywać się w przyszłości zjazdy, szkolenia i inne aktywności edukacyjne, będzie działaniem w najlepszym tego słowa interesie społecznym.

Potencjał do eksponowania koni jako najważniejszych zwierząt w historii cywilizacji i w historii Polski

Konie to nie tylko najważniejsze zwierzęta w historii cywilizacyjnego postępu, który – kto wie – czy bez nich by się w ogóle dokonał. To też najważniejsze zwierzęta w historii Polski, które były przez wieki dumą i chlubą Polaków. I Rzeczpospolita końmi stała. Były one dumą i majątkiem narodowym Polaków – tak cenne, że Zygmunt I Stary w 1538 roku i kolejni władcy aż do XVIII wieku wprowadzali zakaz ich eksportu. Były u nas stada po kilka tysięcy koni. Mówiono, że „Lach bez konia, jest jak ciało bez duszy.” Jest to wątek naszej historii, który nie znalazł jeszcze właściwego odzwierciedlenia we współczesności. W znacznym stopniu przyczyniły się do tego czasy komunizmu, w których konie, Jazda Polska i Kawaleria II Rzeczpospolitej były „solą w oku” ówczesnych rządzących jako te, które w przeszłości stanowiły o sukcesach i sławie polskiego oręża. Wątek ten nie tylko wymaga uwypuklenia, ale stanowi ogromny potencjał w budowaniu świadomości i dumy z własnej Ojczyzny. Z drugiej strony wyjątkowość miejsca jakim jest pole Bitwy pod Komarowem wraz z pięknym monumentem, z całą jego symboliką i historią – stanowią potencjał nie do przecenienia do właściwego wyeksponowania tego wątku naszej historii i budowania planów w tym zakresie na wiele lat do przodu.

Wpływ relacji człowiek-koń na kulturę i język polski

I wreszcie ostatni argument, lecz nie mniej ważny niż wszystkie powyżej. O wyjątkowości relacji Polak-koń jaką przez wielki tworzyli nasi przodkowie świadczy ogromna ilość tzw. konizmów w języku polskim. Konizmy to

FUNDACJA Polska galopem!

Al. Wilanowska 115/48; 02-765 Warszawa, tel. 603 876 445, e-mail: ukowalczyk@post.pl

O działalności Fundacji:

FB: Fundacja Polska galopem <https://www.facebook.com/fundacja.polskagalopem>

YT: Spotkania z Kawalerią <https://www.youtube.com/@spotkaniakawaleria5358>

Blog Myśl w galopie: <https://polskagalopem.blogspot.com/>

Popularyzujemy kulturę hipiczną,
tradycje kawaleryjskie i wyjątkową rolę koni w nowoczesnym społeczeństwie.

przysłowia, porzekadła i rozmaite wyrażenia, które bezpośrednio i pośrednio odnoszą się do koni. Jest ich w języku polskim ponad 600, a wśród nich liczne, których wciąż jeszcze używają wszyscy Polacy:

My Polacy: dajemy konia z rzędem, mamy końskie zdrowie, zażywamy końską dawkę leków, harujemy jak konie, stajemy w szranki, wygrywamy w cuglach, idziemy leb w leb, popuszczamy wodze wyobraźni lub ściągamy cugle, stajemy dęba, a czasem włosy nam stają dęba, uważamy – i słusznie! – że nie należy kopać się z koniem, lubimy tych, z którymi można konie kraść, a różnie bywa z tymi co są kuci na 4 kopyta, niektórymi znamy się jak lyse konie, lecz gdy przyjdzie nam podjąć wyzwanie wolimy stawiać wyłącznie na dobrego konia, wiemy, że laska pańska na pstrym koniu jeździ, a wymarzony rycerz na białym, śpiewamy w patriotycznej piosence o koniku cisawym, lecz konia z rzędem temu, kto wie jak on wygląda, darowanemu koniowi nie zaglądamy w zęby, zewsząd otaczają nas konie mechaniczne, a gdy ich zabraknie ruszamy galopem na własnych nogach, a bywa też, że wracamy jak koń do stajni, miewamy ulańską fantazję i twierdzimy, że jak spadać to z dobrego konia, chodzimy boso, ale w ostrogach. Bywa, że ktoś nas robi w konia lub wysadzi z siodła, a każdy z nas ma jakiegoś konika.

Te i inne konizmy zostały zebrane i opisane w wyjątkowej publikacji, docenionej przez wielu sławnych językoznawców (m.in. prof. dr hab. Jerzy Bralczyk, prof. dr hab. Radosław Pawelec), wydanej w 2018 roku pt.: „Koń jaki jest każdy widzi – czyli alfabetyczny zbiór 300 konizmów”, autorka Urszula Kowalczuk. Książkę tę załączam do niniejszego pisma, jako źródło kolejnych, niezliczonych argumentów za uznaniem naszej petycji za uzasadnioną.

Mając na uwadze powyższe, dbałość o historyczny krajobraz Bitwy pod Komarowem, ochronę niezwyklej perspektywy tego miejsca widzimy jako obowiązek tak wobec przeszłych bohaterów jak i wobec przyszłych pokoleń, by w najmniej naruszonym stanie mogły mieć miejsce kolejne rocznice Bitwy pod Komarowem, zjazdy Kawalerii Ochotniczej, wydarzenia edukacyjne oraz inscenizacje historyczne ukazujące niezwyklej rolę ludzi i koni i ich wspólne działanie tak w przeszłości, jak i w nowoczesnym społeczeństwie.

Z poważaniem

Urszula Kowalczuk
Prezes Zarządu Fundacji Polska galopem!

FUNDACJA Polska galopem!

Al. Wilanowska 115/48; 02-765 Warszawa, tel. 603 876 445, e-mail: ukowalczuk@post.pl

O działalności Fundacji:

FB: Fundacja Polska galopem <https://www.facebook.com/fundacja.polskagalopem>

YT: Spotkania z Kawalerią <https://www.youtube.com/@spotkaniazkawaleria5358>

Blog Myśl w galopie: <https://polskagalopem.blogspot.com/>